

2 KLASEI

TAIP!

VADOVĖLIS

LIETUVIŲ KALBA IR LITERATŪRA

III dalis

TURINYS

PASAKOJU APIE DABARTĮ, PRAEITĮ IR ATEITĮ	/ 8
KAS VYKO? KAS VYKSTA? KAS VYKS?.....	/ 10
KAS PRANAŠAUJA PAVASARĮ?	/ 12
DABARTIS. KOKIUS VEIKSMO ŽODŽIUS VARTOJAME?	/ 14
KAS TIE KAČIUKAI MEDYJE?	/ 16
PILKUČIAI ANT ŠAKELIŲ. KAIP PASAKOTI REMIANTIS PLANU IR VEIKSMO ŽODŽIAIS?	/ 18
KĄ VADINAME KAČIUKAIS?	/ 20
YPATINGI KAČIUKAI. KAIP PASAKOTI REMIANTIS PLANU IR VEIKSMO ŽODŽIAIS?	/ 22
PRAEITIS. KOKIUS VEIKSMO ŽODŽIUS VARTOJAME?	/ 24
AITVARO SKRYDIS. KAIP RAŠYTI PASAKOJIMĄ REMIANTIS PLANU IR VEIKSMO ŽODŽIAIS?	/ 26
KĄ VAIKAI VEIKS IEŠKODAMI PAVASARIO?	/ 28
ATEITIS. KOKIUS VEIKSMO ŽODŽIUS VARTOJAME?	/ 30
KUO KRIAUSYTĖ TAPS UŽAUGUSI?	/ 32
KAIP RAIŠKIAI SKAITYTI TEKSTĄ VAIDMENIMIS?	/ 34
KĄ PATYRIAU, KĄ PASIEKIAU?	/ 36
 ĮVARDIJU DAIKTUS IR JUOS APIBŪDINU	/ 42
KAS TAI?	/ 44
KAS YRA? KUR YRA?	/ 46
KAIP SKAITYTI IR SUPRASTI TEKSTUS APIE TIKROVĘ?	/ 48
KUO YPATINGI SKRUZDĖLIŲ NAMAI?	/ 50

KAIP SKAITYTI IR SUPRASTI KŪRINIUS?	/ 52
KAS VARDU NOJUS? SKAITAU TYRINĖDAMAS	/ 54
KAIP KURTI PASAKOJIMĄ PAGAL DUOTĄ PRADŽIĄ?	/ 58
APLINK MUS DAUG DAIKTŲ. KOKIE JIE?	/ 60
KUO YPATINGAS TITNAGAS?	/ 62
IŠ KUR ATsirADO UGNIS? SKAITAU TYRINĖDAMAS	/ 64
KAIP KURTI PASAKOJIMĄ PAGAL DUOTĄ PRADŽIĄ?	/ 68
KĄ PADEDA IŠSIAIŠKINTI ĮSPĖJAMASIS DIKTANTAS?	/ 70
KĄ PATYRIAU, KĄ PASIEKIAU?	/ 72
 KO IŠMOKAU ANTROJE KLASĖJE?	/ 78
KO MOKIAUSI APIE KALBĄ?	/ 80
KURIE ŽODŽIAI REIŠKIA DAIKTO PAVADINIMĄ, KURIE – POŽYMI, O KURIE – VEIKSMĄ?.....	/ 82
KADA, KAIP IR KAM RAŠOME SKELBIMĄ AR KVIETIMĄ?	/ 84
KADA, KAIP IR KAM RAŠOME LAIŠKĄ AR ŽINUTĘ?.....	/ 86
KURIOSE KURŠIŲ NERIJOS VIETOSE VERTA APSILANKYTI? .	/ 88
KUR VAIKAI LANKYSIS? KĄ PAMATYS?.....	/ 90
KAIP BERNIUKAI LIPO Į ŠVYTURĮ? SKAITAU TYRINĖDAMAS.....	/ 92
KAS PASAKOJAMA APIE PUNTUKO AKMENĮ?	/ 96
TELEFONAS. KAIP RAŠYTI PASAKOJIMĄ REMIANTIS PLANU IR VEIKSMO ŽODŽIAIS?	/ 98
KIEK AŠ PAAUGAU?	/ 100

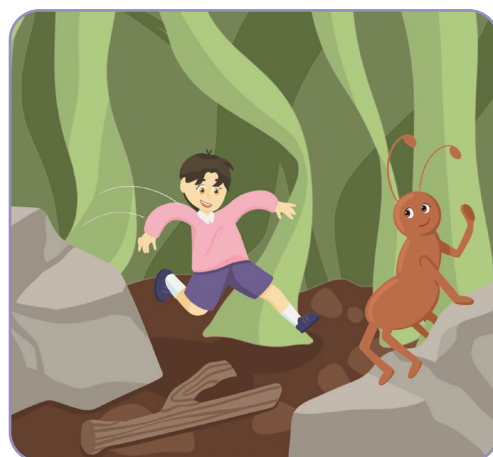
moks.link/bjxc

KAS VARDU NOJUS? SKAITAU TYRINĖDAMAS

Antrokams patinka skaityti tekstus žaidžiant žaidimą „Skaitau, tyrinėju ir atrandu“. Jie skaito ir tyrinėja tekstą dalimis. Pirmiausia perskaito šalia teksto dalies pateikiamus klausimus. Paskui skaito tą teksto dalį ir ją tyrinėja.

Pažaisk žaidimą „Skaitau, tyrinėju ir atrandu“. Apžiūrėk paveikslėlį. Kaip manai, apie ką šis tekstas? Perskaityk jį ir įsitikink, ar tavo spėjimas teisingas.

Linus Kėvelaitis

– Ko stovi kaip įbestas ir nieko nedarai? – barėsi Dru. – Taigi tapęs žmogum-skrudėliuku turi žmogaus protą ir mūsų galių, tai naudokis tuo. Greičiau lekiam iš čia!

Dar sykį raginti nebereikėjo. Lėkiau, kiek įkabindamas, šokinėjau per akmenis ir rąstus. Mūsų laimei, šis žemės drebėjimas baigėsi.

– Kas čia buvo? Nesupratau, kodėl taip žemė kilojo? – nustebau aš.

– Negi nesi matęs kurmiarausio?

– Mačiau, kaip jis subjauroja žemę, bet kad iš niekur nieko toks kalnas išdygtų, tai neteko matyti.

– Teks priprasti ir suprasti, kad dabar viskas kitaip, nes esi mažiukas, tačiau protas juk tavo tai tas pats!

Žemių kalnas grėsmės nebekėlė. Nutarėme minutėlę atsipūsti ir pasėdėti žolių miško pavėsyje. Abu uždusę šnopavome.

Kas barėsi ir ragino sprukti? Kuo jis vardu?

Kas šios istorijos pasakotojas?

Ką žmogus-skrudėliukas vadino žemės drebėjimu?

Kodėl jam taip atrodė?

Kur vyko veiksmai?

– Dru, sakei, kad aš dabar turiu skruzdžių galių? – paklausiau.

– Žinoma! Nes tavo mūsų burtininkė sumažino.

– O aš galiu pakelti didelius daiktus?

– Gali.

– Tai galiu ir lygiomis sienomis laiptoti?

– Be abejonės. Tik jos nėra lygios, nes kai esi mažas, pamatai daugybę smulkių dalykų.

– Ar gali pamokyti mane skruzdėlių triukų?

– Savaime aišku! Laukiu, kada paprašysi. Štai žiūrėk, imu šį spyglį ir tvirtai įsikibęs į jį šokteliu tiek, kad nuskrėju net kelis skruzdžių metrus.

Dru įsikibo į spyglį, pabėgėjo kelis žingsnius, įrėmė spyglį į žemę ir šoko ant žolės lapo. Maniau, kad jam nepavyks, bet šuolis buvo įspūdingas ir taiklus.

– Dabar tu bandyk, – pasakė Dru.

Greitai padariau viską, kaip rodė Dru. Atrėmiau spyglį, šoktelėjau ir atsidūriau ant to paties lapo.

– O dabar žiūrėk. Ar pakelsi šį grumstą? – Dru mostelėjo į šuns būdos dydžio žemių grumstą.

– Nejuokauk, – atšoviau, – tokio net mano tėtis nepakeltų.

– Žiūrėk, – Dru ramiausiai paėmė grumstą ir pakėlė. Žiūrėjau išsproginęs akis ir netikėjau, kad tai įmanoma.

– Pabandyk, – vėl paragino mane Dru.

Nebeliko nieko kito, tik imti ir pamėginti. Apkabinau grumstą ir pabandžiau kelti. Štai atplėšiau nuo žemės, štai kilstelėjau ir netgi virš galvos iškėliau.

Kuo žmogus-skrudėliukas buvo ypatingas?

Ko norėjo išmokti pasakotojas?

Ko skruzdėliukas Dru žmogų-skrudėliuką išmokė pirmiausia?

Kaip pavyko atlikti šuolį Dru, o kaip žmogui-skrudėliukui?

Kaip jautėsi žmogus-skrudėliukas, kai Dru pakėlė žemių grumstą?

Kas rodo, kad žmogus-skrudėliukas, įgijo skruzdžių galių?

Ž *įbestas* – šiame tekste sustingęs
subjauroja – šiame tekste iškelia žemę į paviršių
grėsmė – pavojus
šnopuoti – sunkiai kvėpuoti

moks.link/bjxh

KUO YPATINGAS TITNAGAS?

Kviečiame
tyrinėti,
atrasti,
ieškoti,
pažinti

**Perskaityk teksto pavadinimą ir apžiūrėk nuotraukas.
Kaip manai, ką sužinosi perskaitęs tekstą?**

Kas yra titnagas?

Titnagas – juodos ar tamsiai pilkos, melsvos ar tamsiai rudos, o kartais ir baltos spalvos akmuo, dažnai blizgus. Jis yra labai kietas ir skyla aštriomis atskalomis^ž. Todėl iš titnago senovėje žmonės gamindavo gremžtukus, strėlių antgalius, ietigalius, kirvukus ir kitus įrankius. Skeliant titnagą pasipila kibirkštys, nuo kurių nesunkiai užsidega sausa žolė, beržo tošis^ž. Ši ugnies išgavimo būdą žmonės taikė ne vieną šimtą metų.

Mūsų šalyje titnago galima rasti Lazdijų, Šalčininkų rajonų laukuose, žvyrynuose^ž, upių pakrantėse. Jo ypač gausu Varėnos rajone. Jei būsi šiose vietovėse, tikrai aptiksi juodų, pilkų ar baltų akmenų, išsiskiriančių iš kitų sudėtinga forma ir blizgesiu.

2015 metais titnagas išrinktas Lietuvos nacionaliniu akmeniu.

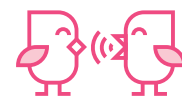
Pagal vaikų žurnalą „Lututė“

Ietigaliai iš titnago

ž

atskala – atskilęs akmenis, medžio, kaulo gabalas
tošis – viršutinis beržo žievės sluoksnis
žvyrynas – vieta, kur daug žvyro

Ką matai nuotraukose? Ką jos padeda suprasti?
Rask sakinius, kuriuose apie tai kalbama.

- Kokius įrankius senovėje žmonės gamindavo iš titnago?
- Kur Lietuvoje galima rasti titnago?
- Kodėl be titnago senovės žmonės neįsivaizdavo savo gyvenimo?

Pasiklausyk pasakojimo apie titnagą. Kuo ypatingi titnago karoliai?

Paanalizuok laidą apie titnagą.

1. Kokioje vietoje filmuota laida, kurioje pasakojama apie titnagą?
2. Kodėl reikšmingas yra titnagas?
3. Kas yra nacionalinis Lietuvos akmuo?
4. Kokiomis savybėmis pasižymi titnagas?

Padiskutuokite, kodėl titnagas yra keliautojo talismanas. Kaip manai, kodėl žmonės tikėjo akmens galia?

Pasidomėk, ką dar galima pamatyti Vaclovo Into akmenų muziejuje, Mosėdyje.

- **Koks titnagas? Kokiam tikslui žmonės jį naudojo? Kur galima rasti?**

Kas pavyko? Ko reikia pasimokyti? Atsiversk 43 puslapį.

moks.link/bjxw

KURIOSE KURŠIŲ NERIJOS VIETOSE VERTA APSILANKYTI?

P. 49–50

Kęstutis pažadėjo vasarą atvažiuoti pas Smiltę. Laukdama draugo mergaitė apsvarstė, ką jam būtų įdomu pamatyti Kuršių nerijoje^ž.

Smiltė nutarė, kad Kęstutį turėtų sudominti šios Kuršių nerijos vietos. Ar tu esi ten buvęs?

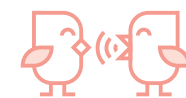
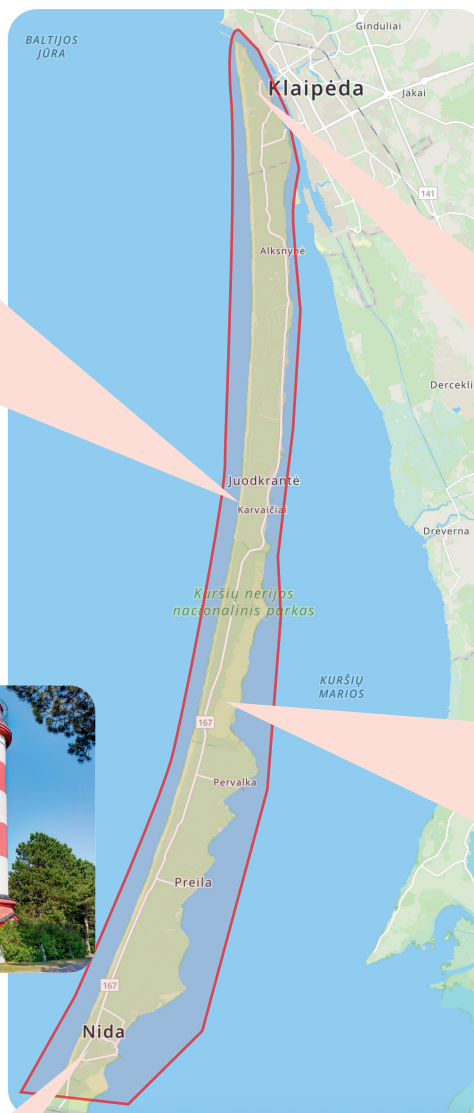
Juodkrantėje, Raganų kalne, galima pamatyti įvairių pasakų veikėjų. Juos iš ąžuolo išdrožė liaudies meistrai.

Juodkrantės miške gyvena ir veisiasi daugybė paukščių. Šiuos paukščius labai įdomu stebėti.

Lankytojų pamėgta vieta – **Nidos švyturys**, stovintis ant **Urbo kalno**.

O nuo **Parnidžio kopos** galima pamatyti, kaip saulė pateka iš **Kuršių marių** ar kaip nusileidžia į **Baltijos jūrą**. Ant šios kopos įrengtas saulės laikrodis.

- Kaip vadinamas kalnas Kuršių nerijoje, kur galima pamatyti iš ąžuolo išdrožtų pasakų veikėjų?
- Kurioje Kuršių nerijos vietoje gyvena daug paukščių?
- Ant kokio kalno stovi Nidos švyturys?
- Kuo ypatinga yra Parnidžio kopa?
- Kur galima susipažinti su jūrų gyvūnais ir augalais? Kur tai yra?
- Kur yra Pilkosios kopos? Kodėl jos taip vadinamos?
- Kaip rašomi paryškinti lankytinų vietų pavadinimai? Paaiškink, kodėl.

Klaipėdoje, Smiltynėje, įsteigtas **Jūrų muziejus**. Jame galima susipažinti su jūrų gyvūnais ir augalais. Lankytojams ypač patinka delfinariume vykstantys delfinų pasirodymai.

Tarp **Juodkrantės** ir **Pervalkos** įdomu pasivaikščioti pažintiniu taku, vedančiu į **Pilkąsias kopas**. Pilkosiomis kopos vadinamos dėl jų augalijos pilkos spalvos.

Ką dar siūlytum aplankyti Kuršių nerijoje?

Kas pavyko? Ko reikia pasimokyti? Atsiversk 79 puslapį.

ž

Kuršių nerija – sausuma, skirianti Kuršių marias nuo Baltijos jūros

moks.link/bjyc

KIEK AŠ PAAUGAU?

Perskaityk eilėraštį. Apie ką jis?

Juozas Erlickas

Aš moku augti

Kasdien vis augu ir kitų nelaukiu –
Pradėjo atsilikti broliai Grimai,
O dėdės, tetos stebisi manim vis –
Žiūrėk – toks mažas, o jau moka augti!..

Turbūt pavydi, nes neauga patys...
O kaip išmokau aš – nebeprisimenu,
Bėgioju vikriai lyg devynios katės
Ir pats perkuosi bilietą į kiną.

Kaip greitai auga greitos mano kojos –
Batukai verkia jų nebepaviję...
„Taip nesunku man augt, – net pagalvoju, –
Kodėl mama neauga, kai palyja?“

- Kas eilėraštyje kalba apie save – berniukas ar mergaitė? Iš ko taip sprendi?
- Kuo stebisi dėdės ir tetos?
- Berniukas apie save sako: „Bėgioju vikriai kaip devynios katės.“ Kaip tu šį berniuką įsivaizduoji? Koks jis? Ką jis dar apie save pasakoja? Kuo jis stebisi?

Papasakok apie save.

- Kaip tu per metus pasikeitei?
- Ar paaugai? Kodėl taip manai?
- Kas pastebi, kad tu paaugai? Ką tai pastebėję sako?
- Sakoma: „Protas žmogų puošia.“ Kaip supranti šį pasakymą?
- Ką sužinojai, ko išmokai per metus apie kalbą? Kuo džiaugiesi?
- Ar galima sakyti, kad per šiuos metus paaugo ir tavo protas? Kodėl taip manai?

Kas susitiko? Kur? Ką veikia?

Patyrinėk šias situacijas. Ką jos tau primena?

Kur keliausi?
Ką tikiesi pamatyti?

Lauksiu jūsų
laiško. Ar parašysite?

Ką skaitysi vasarą?

